

Oslo 05.03.2012

Utdanningsdirektoratet

Høring – Endringer i faget kroppsøving i grunnskolen og videregående opplæring

Vi viser til Utdanningsdirektoratets høringsbrev av 08.12.2011.

Norsk Lektorlag har følgende synspunkter og kommentarer til Utdanningsdirektoratets høringsbrev, og uttalelsen tar utgangspunkt i de konkrete punktene Direktoratet ber om tilbakemeldinger på.

Forslag til revidert formål

Forslaget til revidert formål støttes. Norsk Lektorlag mener at forslaget gir en tydelig og klar hensiktsbeskrivelse av faget og at formålet også beskriver en tydelig retning for opplæringen i faget.

Sammenhengen mellom de ulike delene i læreplanen; formål, hovedområder og kompetansemål.

Norsk Lektorlag har ingen kritiske merknader til sammenhengen mellom de ulike delene i læreplanen og støtter Utdanningsdirektoratet i at hovedområdene bør være de samme på de ulike årstrinnene – i den grad det er mulig. Vi mener det er funnet en god løsning knyttet til dette i forslaget.

Er grunnleggende ferdigheter reflektert på en hensiktsmessig måte i forslaget til ny læreplan ?

Ja. Forslaget vektlegger fagets egenart som praktisk fag, og det finnes ikke tegn på ”kunstige kompetansemål” for ”å innfri kravene” om at de grunnleggende ferdighetene skal gjenfinnes i kompetansemålene. Samtidig gir kompetansemålene muligheter for at lærerne på en autonom og grei måte kan trekke inn elementer i undervisningen som styrker alle de fem ferdighetene.

Bør enkelte grunnleggende ferdigheter vektlegges mindre i faget?

Som nevnt over synes vi at de grunnleggende ferdighetene er reflektert på en hensiktsmessig måte.

Bruken av og forståelse av fair play i læreplanen.

Norsk Lektorlag synes at ”fair play” er et godt begrep i denne forbindelsen. Fair play dekker blant annet det å gjøre sitt beste, noe som kobles til bestemmelsen om at innsats skal trekkes inn i vurderingsgrunnlaget i faget. Andre sentrale elementer som allment knyttes til et ”fair play-begrep” er det å respektere og forsøke å følge reglene og å søke jevnbyrdig konkurranse. Vi har følgende kommentarer for å belyse hvorfor vi mener planen gir en god og progressiv opplæring innen samhandling og fair play :

4.trinn : samhandle med andre i ulike aktiviteter :

Målet er forholdsvis bredt og åpner for at elevene skal kunne utøve visse tegn på samhandling – med ulik grad av måloppnåelse. Dette er naturlig da elevene i denne alderen vil ha ulike forutsetninger og ulik erfaring knyttet til idrettslig aktivitet, både individuelt og sammen med andre.

Adresse: Akersgt. 41
0158 OSLO

Internettsider:
WWW.NORSKLEKTORLAG.NO

E-post:
SEKRETARIATET@NORSKLEKTORLAG.NO

Tlfnr 24 15 50 00
Faksnr. 24 15 50 01
Lederens mobtlf. 913 27 691
Generalsekretærens mobtlf. 481 71 611

7.trinn: praktisere enkle regler og prinsipper for samhandling og samspill og respektere resultatene :

En enkel regel for samhandling og samspill vil være, i så stor grad som mulig, å følge de allmennaksepterte reglene i den fysiske aktiviteten som bedrives. Et prinsipp for alle former for samhandling og samspill vil være å bidra på best mulig måte til en rettferdig konkurranse, gjennom å ta konkurransen eller aktiviteten på alvor gjennom å gjøre sitt beste. Dette krever innsats fra elevenes side. Prinsipp for samhandling og samspill krever også at elevene og lærer i fellesskap forsøker å sikre jevnbyrdig konkurranse i fysiske aktiviteter der dette er av interesse og faglig relevant. Samlet sett knytter dermed formuleringen i kompetansemålet til seg sentrale deler av fair play-begrepet.

10.trinn : praktisere fair play ved å bruke egen kompetanse for å gjøre andre gode.

Hvis man skal jobbe for å gjøre andre gode, er det hensiktsmessig å gjøre dette innenfor en ramme der en selv går foran og forholder seg til de allmennaksepterte reglene, gjøre sitt beste og søker jevnbyrdig konkurranse. Kompetansemålet tar derfor opp i seg de sentrale delene ved fair play, samtidig som det legges ekstra vekt på utøvelse av et sentralt aspekt innen utøvelsen av relasjonelle ferdigheter og samhandling generelt.

Vg1: praktisere fair play gjennom å inkludere andre, uavhengig av forutsetninger.

Gjennom innledningen ”praktisere fair play” blir det gjort klart at de førende prinsippene for fair play, som tidligere nevnt, fortsatt er aktuelle. Den spesifiserte vekten som legges på å inkludere alle uavhengig av forutsetninger, viser en progresjon i forhold til kompetansemålet etter 10.trinn. Ved siden av å bruke egen kompetanse for å gjøre andre gode, kreves det nå at elevene gjør sitt for å gjøre andre gode på en måte som er tilpasset den andres forutsetninger. ”Inkludere” er også knyttet til holdningskompetansen til den enkelte elev, som det å respektere, vise omsorg for og tålmodighet overfor andre elever når aktuelle forutsetninger hos den andre gjør dette relevant.

Vg2 : bruke og overføre prinsipper fra fair play til alle bevegelsesaktiviteter:

I dette kompetansemålet skal elevene bruke og overføre prinsipper fra fair play til alle bevegelsesaktiviteter. Prinsippet om å gjøre sitt beste må her knyttes til andre kompetansemål- blant annet det at eleven skal trene med sikte på å forbedre teknikk, taktikk og samspill(relasjonelle ferdigheter). Det å hjelpe andre til å mestre stadig bedre gjennom å by på egen kompetanse er også sentralt. Prinsipp om å følge allmennaksepterte regler skal også overføres til kompetansen som knyttes til det å bruke naturen til rekreasjon, trening og friluftsliv. Kompetansemålet legger til rette for en stadig bredere forståelse av fair play innen alle varianter av samspill knyttet til fysisk aktivitet, friluftsliv og idrett.

Vg3: utøve fair play og drøfte hvordan egen utøvelse av fair play kan påvirke andre:

I det siste kompetansemålet løftes refleksjonen rundt hvordan fair play påvirker andre inn. Dette krever en forståelse av hvordan fair play påvirker en selv og hvilke vurderinger en selv gjør knyttet til fair play innen fysisk aktivitet. Dette er en naturlig avslutning i en progressiv utvikling, knyttet til kompetanse innen samhandling og fair play.

Presisjonsnivå og progresjon i kompetansemålene,

Norsk Lektorlag mener at presisjonsnivået og progresjonen i kompetansemålene er gode. Enkelte kompetansemål er forandret for tydeligere å vise hva slags aktivitet som naturlig ligger i kompetansemålet, mens andre kompetansemål er bredere for å gi læreren en større frihet knyttet til metodevalg. Vi mener høringsforslaget har gjort gode avveininger knyttet til hvilke kompetansemål som er knyttet til hvilke hensyn. Det er en klar styrke at uttrykk som ”utvikle og videreutvikle” er fjernet – blant annet fordi disse åpner for en forståelse av at det kreves ipsativ vurdering i faget. Det kan sette læreren i vanskelige/håpløse situasjoner knyttet til vurdering.

At forutsetninger ikke skal være en del av vurderingsgrunnlaget på ungdomstrinnet, men at kompetansemålene får en innretning hvor elevenes forutsetninger inngår i kompetansemålene der det er aktuelt.

Dette er en meget god løsning på et vanskelig problem. Vi synes høringsforslaget på en meget god måte har formulert kompetansemål, der elevenes forutsetninger er implisitt i vurderingsgrunnlaget på en naturlig måte i de kompetansemålene der det er aktuelt. Norsk Lektorlag håper dette medfører at Utdanningsdirektoratets uheldige beskrivelse av hva det å

legge vekt på elevenes forutsetninger betyr, forsvinner. Vi sikter da til følgende formuleringer – som gir et uklart bilde som også få kroppsøvingslærere vil kjenne seg igjen i :

Å legge vekt på både oppnådd kompetanse og elevens forutsetninger innebærer at en elev med svakere forutsetninger, som ut fra sitt ståsted viser høy kompetanse i faget, også skal ha mulighet for å en god karakter. Det betyr at elever som på grunn av sin kompetanse i faget ikke kunne fått karakteren 5 eller 6 ut fra kompetansemålene alene, likevel kan få karakteren 5 eller 6 når det blir lagt vekt på elevens forutsetninger. Hva som er relevante forutsetninger, må i hovedsak avgjøres ut fra lærerens skjønn og i en dialog med eleven og hjemmet. Et utgangspunkt er å spørre om eleven har spesielle forutsetninger som gjør arbeidet med kompetansemålene ekstra utfordrende.

Begrunnelsen for denne kritikken er tidligere beskrevet i kronikken ”Grønt lys for vurderingsanarki” av Erlend Vinje (publisert i Lektorbladet og Kroppsøving, 2010.).

At det forskriftsfestes at innsats er en del av grunnlaget for vurdering i faget kroppsøving.

Det er meget positivt at det forskriftsfestes at innsats er en del av grunnlaget for vurdering i kroppsøvingsfaget. Det er vanskelig å skjønne annet enn at innsats ble fjernet fra vurderingsgrunnlaget ved en feiltakelse, fordi man ville stramme inn uheldig vurderingspraksis knyttet til innsats i andre fag der dette ikke er eller var relevant.

Det er etter Norsk Lektorlags mening flere grunner til at innsats må forskriftsfestes. Et argument er at det er påkrevet og ligger implisitt i mange av kompetansemålene og blir dermed en integrert del av den helhetlige kompetansen elevene skal sitte igjen med. Et annet er at innsats er sentralt når det gjelder fagets egenart knyttet til å utvikle bevegelsesglede og den spesielle vekten som legges på mestringsglede og samhandling i dette faget. Til slutt kan det også nevnes at dagens ordning er uholdbar .Her avviser Utdanningsdirektoratet at innsats er en del av vurderingsgrunnlaget samtidig som kompetansemålene har klare implisitte krav til innsats.

At underveisvurdering og sluttvurdering fortsatt skal være en tallkarakter.

Dette forslaget støttes av Norsk Lektorlag. Det legges her til grunn en forståelse av at deler av underveisvurderingen selvsagt kan gjøres uten karakter ved at det blir gitt halvårskarakterer som del av underveisvurderingen fra og med 8.trinn.

At fritaksordningen i §3-23 utvides til også å gjelde elever i grunnskolen.

Norsk Lektorlag støtter forslaget. Det vil være elever i grunnskolen som ikke kan vurderes i den helhetlige kompetansen som de ulike kompetansemålene legger til rette for. Derfor er det naturlig at denne fritaksordningen også omfatter elever i grunnskolen.

At fritaksordningen i §3-23 skal gjelde hele faget, ikke bare den praktiske delen.

Forslaget støttes. Det finnes ikke naturlige og klare skiller mellom teoretiske og praktiske deler når vi studerer kompetansemålene i faget. Forslaget blir en naturlig konsekvens av dette faktum.

At voksne i videregående opplæring, etter Opplæringsloven, kapittel 4A, fritas for opplæring i kroppsøving.

På bakgrunn av argumentasjonen i foregående punkt støttes også dette forslaget.

At dagens privatisteksamen endres til en muntlig-praktisk eksamen.

Norsk Lektorlag støtter dette forslaget da det ikke er mulig å teste elevens helhetlige kompetanse i faget gjennom en teoretisk prøve.

Vennlig hilsen

Gro Elisabeth Paulsen (sign.)

Leder

Norsk Lektorlag

